

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Kateřiny Mrázové, Ph.D., v právní věci žalobce **T. J.**, zastoupeného, JUDr. Jaroslavou Kalendovou, advokátkou se sídlem Hybešova 726/42, Brno proti žalované **Masarykově univerzitě**, se sídlem Brno, Žerotínovo nám. 617/9, o žalobě proti rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 20. 6. 2013, č.j. MU-PS/12514/2013/31364/PřF,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 20. 6. 2013, č. j. MU-PS/12514/2013/31364/PřF, a rozhodnutí děkana Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity ze dne 6. května 2013, č. j. MU-PS/10068/2013/31364/PřF, zn. 172787/5/2013, **se z r u š u j í** a věc **se v r a c í** k dalšímu řízení žalované.
- II. Žalovaná **je p o v i n n a** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 13 200 Kč, a to k rukám jeho advokátky JUDr. Jaroslavy Kalendové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím rektor Masarykovy univerzity (zastoupen prorektorem; dále též „rektor“) jednak potvrdil rozhodnutí děkana Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity (dále též „děkan“), ze dne 6. května 2013, č. j. MU-PS/10068/2013/31364/PřF, zn. 172787 /5/2013, o vyměření poplatku za prodlouženou dobu studia v dalším studiu za dalších započatých šest měsíců studia, jednak zamítl žalobcovu žádost o prominutí nebo snížení tohoto poplatku.

[2] Z rozhodnutí děkana plyne, že předmětný poplatek byl vyměřen za období od 5. 4. 2013 do 4. 10. 2013 ve výši 15 000 Kč. K vyměření došlo na základě údajů evidovaných v matrice studentů. Žalobce studuje v magisterském navazujícím studijním programu N1101 Matematika, Přírodovědecká fakulta, jehož standardní doba studia je dva roky, a to od 27. 7. 2012 dosud. K 5. 4. 2013 je to celkem započitatelných 252 dnů. Vedle toho studoval v jiných studijních programech Masarykovy univerzity, které ukončil jinak než řádně, a to celkem 1105 dnů.

[3] Doba těchto studií ukončených jinak než řádně je nutno započítat do celkové doby aktuálního studia. Započitatelná odstudovaná doba ve všech studijních programech tedy ke dni 5. 4. 2013 činila 1 357 dnů a přesáhla tak standardní dobu studia v aktuálně studovaném studijním programu zvětšenou o jeden rok o 262 dnů.

[4] Rektor v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že poplatek byl žalobci stanoven v souladu s § 58 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, na základě správně zjištěných údajů v matrice studentů.

[5] Závěrem rektor konstatoval, že studijní výsledky žalobce nelze považovat za natolik vynikající, aby mohly být důvodem pro snížení poplatku za studium a žalobce v žádosti neuvedl žádné zřetele hodné skutečnosti, které by v daném případě mohly být důvodem pro snížení stanovené částky poplatku.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[6] Žalobce v žalobě namítl, že rozhodnutí prorektora žalované i rozhodnutí děkana jsou rozhodnutími nezákonnými z důvodu nedostatku pravomoci. Podle zákona o vysokých školách určení výše, formy placení a splatnosti poplatku musí být obsaženo ve statutu veřejné školy. Žalobce má však za to, že statut konkrétní výši poplatků spojených se studiem pro příslušný akademický rok nestanoví. Poukázal na Přílohu č. 6 Statutu Masarykovy univerzity, konkrétně čl. 12 odst. 1, podle něhož se konkrétní výše poplatku stanoví opatřením děkana po projednání v akademickém senátu fakulty, a to před termínem stanoveným pro podávání přihlášek ke studiu pro tento akademický rok. Žalobce odmítá zákonnost této subdelegace, a to s odkazem na §58 odst. 6 zákona o vysokých školách, který není kompetenční normou,

nestanovuje pravomoc orgánu, o jejíž delegaci by se mohlo uvažovat. Svůj názor žalobce opřel o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č.j. 7 As 41/2013-37

[7] S ohledem na shora uvedené žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí rektora, jakož i rozhodnutí děkana zrušil.

III. Vyjádření žalované k žalobě

[8] Žalovaná ve vyjádření k žalobě zejména uvedla, že rozhodnutí děkana bylo vydáno v souladu s ustanovením §58 odst. 3 zákona o vysokých školách v okamžiku, kdy žalobce naplnil podmínky překročení standardní doby studia, což on sám nepopírá.

[9] Žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č.j. 7 As 41/2013-37, kde byl vyjádřen názor, že zákon o vysokých školách zcela explicitně vyjadřuje požadavek, aby byla konkrétní výše poplatků spojených se studiem stanovena přímo ve statutu vysoké školy.

[10] Výše poplatku za prodlouženou dobu studia byla stanovena akademickým senátem žalované v čl. 4 odst. 3 přílohy č. 6 Statutu MU. Znění statutu bylo schváleno ministerstvem školství, které tím dle § 36 odst. 3 zákona o vysokých školách potvrdilo, že statut je v souladu se zákonem. Postup žalované není právně nepřipustnou subdelegací právotvorné pravomoci. Výše poplatku je ve statutu jasně vymezena rozmezím, je tedy jasně určena, děkan je povinen ji respektovat. Současně mu však toto řešení dává možnost přizpůsobit ve spolupráci s akademickým senátem fakulty konkrétní výši poplatku situaci na fakultě tak, aby poplatek co nejlépe plnil svou funkci motivovat studenty k uváženímu a kvalitnímu studiu bez zbytečných průtahů.

[11] Žalovaná respektuje názor Nejvyššího správního soudu a v souladu s ním již změnila znění příslušných ustanovení Statutu MU. Pro studenty se nic nezměnilo, poplatky byly stanoveny ve stejné výši, jako dříve. V době vydání napadaného rozhodnutí názor Nejvyššího správního soudu nebyl žalované znám, proto postupovala dle svého nejlepšího přesvědčení, má za to, že nijak nepoškozovala studenty, postup byl v souladu s vůlí Akademického senátu. Po nabytí právní moci zmíněného rozhodnutí žalovaná snížila poplatek na minimální zákonnou výši v souladu s ustanovením §58 odst. 3 zákona o vysokých školách a čl. 4 odst. 3 Přílohy č.6 Statutu MU ve všech v té době probíhajících řízeních.

[12] Dále žalovaná konstatovala, že žalobce podal žalobu prostřednictvím advokátní kanceláře JUDr. Jaroslavy Kalendové, která podává téměř totožné žaloby i v případě dalších klientů. Žalovaná se domnívá, že se jedná a účelové jednání, jehož cílem je rovněž finanční prospěch zástupkyně. Tvrzení žalobce v žalobě o tíživé finanční situaci neodpovídá postupu, který zvolil k ochraně svých práv. Žalobce nežádal o splátkový kalendář a nepokusil se o mimosoudní dohodu, která by byla cestou rychlejší a efektivnější. Podání žaloby bez pokusu o smír je porušením obecné prevenční povinnosti předcházet soudním sporům. Toto by měl soud vzít v úvahu při rozhodování o nákladech řízení.

[13] S ohledem na výše uvedené žalovaná navrhla, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce

[14] Žalobce setrval na svém procesním postoji prezentovaném v žalobě. Konstatoval, že žalovaná neustále nehodlá respektovat rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č.j. 7 As 41/2013-37.

[15] Pokud se týká postupu žalobce, který žalovaná považuje za nemravný a snad i nezákonný, neboť má jít o účelové jednání s cílem finančního prospěchu právního zástupce, žalobce sdělil, že služby advokátů jsou skutečně placené. Protože advokátka žalobce vyhrála první pilotní spor se žalovanou, obrátili se na ni i další studenti, kterým byl nezákonně vyměřen poplatek.

[16] Výzvy k mimosoudnímu řešení zní od žalované směšně, neboť žalovaná nikdy žádnému studentu poplatek za studia nezrušila a žalobce neměl jinou možnost, než se obrátit na soud. I v průběhu soudního řízení žalovaná mohla svou chybu uznat.

[17] Pro snížení nákladů řízení dle návrhu žalované zde není důvod. Žalovaná porušovala zákon o vysokých školách, žalobce pouze hájí své zájmy.

V. Posouzení věci soudem

[18] Soud, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí rektora, jakož i předcházející rozhodnutí děkana včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná**.

[19] Jádrem posouzení je otázka, zda byla výše poplatku za prodlouženou dobu studia v dalším studiu stanovena zákonným způsobem.

[20] Žalobce spatřoval nezákonnost rozhodnutí děkana a rektora v tom, že Statut MU neurčuje přesnou výši poplatků spojených se studiem, ale deleguje ho na jiný orgán, a to orgán fakulty, tedy děkana, který opatřením stanoví konkrétní výši poplatků pro příslušný akademický rok. Žalovaná, vědoma si judikatury Nejvyššího správního soudu i znění příslušných ustanovení zákona o vysokých školách a úpravy uvedené ve Statutu MU, trvala na zamítnutí žaloby.

[21] Podle § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách veřejná vysoká škola zveřejní výši poplatků spojených se studiem podle § 58 odst. 1 až 5 ZVŠ pro příští akademický rok před termínem pro podávání přihlášek ke studiu. Výši, formu placení a splatnost poplatků určí statut veřejné vysoké školy.

[22] Uvedené ustanovení jednoznačně stanoví povinnost veřejné vysoké školy uvést výši poplatků spojených se studiem přímo ve statutu vysoké školy, avšak ve Statutu MU, konkrétně v jeho čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6, není výše těchto poplatků stanovena. Z textu samotného Statutu ani z jeho Přílohy č. 6 nelze nijak přímo dovodit výši těchto poplatků.

[23] Zdejší soud neshledal důvodu, pro nějž by se měl odchýlit od podrobně odůvodněných závěrů uvedených v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č.j. 7 As

41/2013-37, publ. pod č. 2917/2013 Sb. NSS, a ze dne 23. 1. 2014, č. j. 9 As 23/2013-63 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Řečeno formou tzv. právní věty, ustanovení § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách požaduje, aby byla výše poplatků spojených se studiem stanovena přímo ve statutu veřejné vysoké školy. Nepostačuje proto pouhé stanovení rozsahu poplatků ve statutu s tím, že konkrétní výši stanoví jiný orgán (zde děkan fakulty). Argumentace Nejvyššího správního soudu je vzhledem k totožnému právnímu základu a obdobným skutkovým okolnostem plně aplikovatelná i v nyní projednávané věci, pročez zdejší soud pro stručnost výslovně odkazuje zejména na příslušné pasáže odůvodnění rozsudků kasačního soudu.

[24] Stejně jako v již dříve rozhodovaných věcech nebyla ani v právě souzeném případě výše poplatků spojených se studiem stanovena přímo ve Statutu MU. Podle čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU konkrétní výši těchto poplatků pro příslušný akademický rok stanovoval opatřením děkan po projednání v akademickém senátu fakulty. Článek 4 odst. 3 ve spojení s čl. 6 odst. 2 téže přílohy Statutu MU pak stanovil pouze meze, v nichž se děkan mohl při stanovení konkrétní výše poplatku za prodlouženou dobu studia v dalším studiu pohybovat. Takový způsob stanovení výše předmětného poplatku je však nezákonný.

[25] Vnitřní předpisy veřejné vysoké školy nemohou stanovit pravidla v rozporu se zákonem. Předpokládá-li zákon, že určitá otázka bude upravena v konkrétním vnitřním předpisu, nemůže si veřejná vysoká škola pro tuto úpravu svévolně zvolit jinou formu vnitřního předpisu či dokonce akt, který ani povahu vnitřního předpisu nemá. Na základě vnitřních předpisů a jiných aktů veřejné vysoké školy, které jsou v rozporu s těmito obecnými postuláty, nemohou být ukládána práva a povinnosti adresátům veřejnosprávního působení veřejné vysoké školy. K tomu ovšem v daném případě došlo.

[26] Článek 12 odst. 1 Přílohy č. 6 Statutu MU, stejně jako všechna opatření děkana vydaná na jeho základě, jsou v části týkající se výše poplatků spojených se studiem v rozporu s § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách. Žalobci tudíž nemohl být na jejich základě vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia v dalším studiu. Jinak řečeno, nebyla-li konkrétní výše poplatku spojeného se studiem stanovena ve Statutu MU tak, jak požadoval zákon o vysokých školách, nemohla žalovaná takový poplatek vůbec vyměřovat.

[27] Vzhledem k právní úpravě nebylo ani možné, aby pravomoc k určení výše poplatků byla realizována delegací na orgán vysoké školy (na rektora či fakticky na prorektora) či dokonce v prvním stupni na orgán fakulty (na děkana), jak je tomu v předmětné věci.

[28] Pokud jde o možnost delegace rozhodování na fakultu veřejné vysoké školy, pak jediná delegace pravomocí veřejné vysoké školy na fakultu (na její orgány) vyplývá z § 24 odst. 2, zákona o vysokých školách kdy orgány fakulty mohou rozhodovat v dalších věcech veřejné vysoké školy, pokud jim rozhodování o nich svěří statut veřejné vysoké školy. Jde však o rozhodování „v dalších věcech“, nikoli v těch věcech, které jsou v zákoně o vysokých školách jinak speciálně upraveny. Pak tedy § 24 odst. 2 zákona o vysokých školách umožňující delegaci „v jiných věcech“ nelze pokládat za speciální ustanovení k § 6 odst. 1 ani k § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách.

[29] Pro nyní posuzovanou věc je také podstatné, že v § 17 odst. 2 zákona o vysokých školách je uveden demonstrativní výčet záležitostí, které upravuje statut veřejné vysoké školy, přitom pod písm. g) je uvedeno právě stanovení poplatků spojených se studiem. I z tohoto je zřejmé, že výše poplatků spojených se studiem musí být upravena ve statutu vysoké školy a není-li tomu tak, pak jiná (alternativní) procedura jejich stanovení je nezákonná.

[30] Na závěr o nezákonnosti nyní posuzovaného rozhodnutí o vyměření předmětného poplatku pak nemůže mít vliv ani dlouhodobá (avšak nezákonná) správní praxe žalované v dané oblasti, činěná v souladu s vůlí Akademického senátu, ani fakt, že u probíhajících řízení po nabytí právní moci uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu snížila výši vyměřovaného poplatku na minimální zákonnou výši.

VI. Závěr a náklady řízení

[31] Z uvedených důvodů soud shledal rozhodnutí rektora, jakož i rozhodnutí děkana nezákonnými. Proto je zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 3, 4 s. ř. s.). V něm bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[32] Žalovaná navrhovala, aby soud přihlédl k okolnostem případu, (které jsou shrnuty výše v bodě 12), a nepřiznal žalobci náhradu nákladů řízení. Jsou-li tu důvody zvláštního zřetele hodné, může soud podle § 60 odst. 7 s. ř. s. výjimečně rozhodnout, že se náhrada nákladů řízení účastníku zcela nebo zčásti nepřiznává. Soud však v posuzované věci důvody pro aplikaci uvedeného ustanovení neshledal. Jak je uvedeno výše, rozhodnutí rektora i děkana byla jednoznačně nezákonná, správní orgány v nich jednoznačně prezentovaly své názory, žalobce neměl důvod se pokoušet o mimosoudní vyřešení věci. Za těchto okolností nelze vytýkat žalobci, že se obrátil se žalobou na soud a využil možnosti nechat se zastupovat advokátkou, která s obdobnými případy měla zkušenosti.

[33] O náhradě nákladů řízení tedy soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Odměna žalobcovy advokátky a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V daném případě se jednalo o tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba a replika k vyjádření žalované) a tři režijní paušály, tedy ve výši 3 x 3 100 Kč, a 3 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 10 200 Kč. Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Celkem mu tedy vůči žalované byla přiznána náhrada nákladů ve výši 13 200 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to

neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 29. září 2015

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu